

TORNION KEILAILULIITTO ry 1985 - 2010

Maaliskuun 27. päiväksi 1984 oli torniolaisen keilailun ”aloiteryhmä” Riitta Kasala sekä Väinö ja Veikko Kokkonen kutsuneet koolle torniolaisia keilailusta kiinnostuneita henkilöitä. Mukana olivat aloitteen tekijöiden lisäksi mm. seuraavat Risto Myllylahti ja Martti Vaara. Kaikkiaan kokoukseen osallistui 17 innokasta keilaajaa. Kokouksessa perustettiin työryhmä, jonka tehtäväksi tuli:

1. laatia kutsu 26.4.1984 ensimmäisen torniolaisen keilaseuran perustavaan kokoukseen
2. käydä läpi keilahallipaikkaehdotukset, joina olivat
 - palloiluhalli
 - Norlynin vapaana olevat tilat
 - Pirkan varastomyymälän tilat
- 3 selvittää kustannukset 4 – 8 rataisten hallien osalta
- 4 neuvotella Tornion kaupungin kanssa kaupungin mukaantulosta keilahalli-hankkeeseen
- 5 pyytää alustajat ensimmäisen keilaseuran perustavaan kokoukseen
 - Kemistä
 - Suomen Keilailuliitosta
 - Tornion kaupungilta

Työryhmäksi, jolle kokous antoi lyhyen ajan kuluessa todella mittavan urakan, valittiin

- Risto Myllylahti
- Veikko Kokkonen
- Veikko Paavola
- Riitta Kasala

Valittu työryhmä pani tuulemaan ja niinpä sovittuna aikana eli 26.4.1984 klo 18.00 oli 35 keilailusta kiinnostunutta henkilöä perustamassa ensimmäistä keilaseuraa Tornioon.

Tilaisuudessa Suomen Keilailuliiton edustajana oli sen liittohallituksen jäsen Anna-Liisa Ruonala, joka esitteli tilaisuudessa Keilailuliiton organisaatiota ja keilaseurojen toimintaa.

Kemistä olivat paikalla Pekka Kraatari ja Jorma Koivunen, jotka esittelivät Kemin keilahallin toimintaa ja kannattavuutta.

Tässä yhteydessä Pekka Kraatari esitti, että tässä vaiheessa ei omaa keilailuliittoa kannata Tornioon perustaa, vaan perustettava seura voi kuulua Kemin keilailuliittoon. Kokous päätti näin perustaa Tornion ensimmäisen keilailuseuran, jonka nimeksi tuli Tornion Keilaajat, Torke. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Seppo Teperi

Tilaisuudessa valittiin myös keilahallitoimikunta, jonka vetäjäksi valittiin Veikko Kokkonen ja jäseniksi Risto Myllylahti, Jorma Koivunen, PekkaKraatari ja Riitta Kasala

Koska Torniossa ei vielä ollut omaa keilahallia, kulkivat torniolaiset keilaamassa Kemin hallissa. Osallistuivathan outokumpulaiset jo Kemin firmaliigaan.

Oman keilahallin saamiseksi tehtiin kuitenkin reippaasti töitä, niin että 16.11.1984 pidettiin Tornion Keilahalli Oy:n perustamiskokous. Tornion Keilahalli Oy:n ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Risto Myllylahti. Toukokuun alussa 1985 keilahalli aloitti toimintansa vihkiäisten ja ensimmäisen virallisen kilpailun myötä. Oma halli lisäsi heti runsaasti keilaajien määrää ja niinpä uusia keilaseuroja perustettiin. Elokuun 2. päivänä 1985 klo 18.00 pidettiin Tornion Keilailuliitto ry:n perustamiskokous. Sen perustajina olivat

- Tornion Keilaajat Torke
- Pudas Bowling Pub
- Outokummun Keilaajat Outke
- Tornion Työväen Keilaaja TTK

Tornion Keilailuliitto ry:n ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Väinö Kokkonen ja muiksi johtokunnan jäseniksi Aulis Virkkunen TTK, Tapani Kunnari Torke, Veikko Kokkonen Pub ja Pauli Ojanperä Outke. Varajäseniksi valittiin Asko Helakari TTK, Matti Johansson Torke, Pekka Wolf Pub ja Tiina Kettunen Torke. Hallitus valitsi varapuheenjohtajaksi Veikko Kokkosen, sihteeriksi Riitta Kasalan ja taloudenhoitajaksi Helena Niemisen.

Tornion uuden hallin myötä liittyi kemiläinen Ulataksin Keilaajat jo elokuussa 1985 Tornion Keilailuliiton jäseneksi. Syyskuussa liittyi Tornion Keilailuliittoon keilailun torniolainen naisseura Saagat.

Keilailuharrastuksen kasvaessa Tornion Keilailuliiton toiminnassa kiinnitettiin huomiota valmennukseen ja niinpä Matti Piuva ja Väinö Kokkonen lähetettiin syksyllä 1985 B – valmentaja kursseille ja aloitettiin junioreiden kouluttaminen. Matti Piuva suoritti myös heti A – valmentajakurssin toimien monen vuoden ajan liiton kouluttajana ja juniorivalmentajana.

Vuoden lopulla 1985 liittyi Ylitorniolle perustettu Ylitornion Keilaseura myös Tornion Keilailuliittoon. Näin Tornion Keilailuliitossa oli jäsenseuroja Ylitorniolta Kemiin saakka.

Torniolaiseen keilailuun liittyä olennaisena osana myöskin haaparantalaisten keilaajien näkyminen Tornion keilahallin radoilla. Jo niin varhain kuin 30.9.1986 on Tornion Keilailuliiton hallitus hyväksynyt Haaparannan Keilaseuran HBK:n pitämään Tornion hallia kotihallinaan..

Tornion Keilailuliitto ry sai ensimmäisen merkittävän kilpailun järjestämisen jo 3.1.1987, jolloin käytiin Torniossa Kalottiottelu. Kalottiottelun tervehdyksessään Tornion Keilailuliiton puheenjohtaja Väinö Kokkonen toteaa torniolaisen keilailun kasvaneen runsaassa vuodessa 15 jäsenseuran ja 230 keilaajan käsittäväksi ryhmäksi.

Firmaliigaan osallistui tällöin 40 joukkuetta.

Tornion keilailu kehittyi nopeasti jo heti liiton perustamisen alkuaikoina. Matti Qvististä tuli Tornion Keilailuliiton ensimmäinen suurmestari jo 1986. Häntä seurasivat heti seuraavana vuonna Lasse Ristimäki ja Kai Poikonen. ”Kaitsusta” leivottiin jo vuonna 1989 valtakunnan suurmestari. Kai Poikosen nousu valtakunnalliseksi huippukeilaajaksi oli erittäin nopeaa. Ottihan hän keilapallon ensi kertaa käteensä ikimuistettavana lokakuun 20. päivänä 1985, kuten Väinö Kokkonen vuoden 1987 Kalottikeilailun julkaisussa mainitsee.

Aktiivisen toiminnan ja hyvän valmennuksen osoituksena menestyivät torniolaiset juniorit jo vuoden 1988 Suomen mestaruuskisoissa erinomaisesti, sillä

Tiina Harjunen	JäMi	saavutti	2. sijan
Kristiina Korhonen	Saagat		3. sijan
Janne Ruonansuu	Pub		3. sijan
ANN-Katrin Lektorp	TTK		4. sijan
Jukka Rautio	JäMi		6. sijan

Junioreiden hyvää menestystä on auttanut myöskin HBK:n junioreiden mukanaolo säännöllisesti pidetyissä juniorikilpailuissa. Niissä oli erittäin runsas osanotto, sillä kilpailulähtöjä pidettiin lähes aina vähintään kaksi.

Kristiina Korhonen valittiin vuosina 1987 – 1988 junioreiden valmennuksen valtakunnalliseen eli ”Cokis-tiimiin”. Kristiina Korhonen on edustanut Suomea junioreiden EM-kisoissa. Samoin Petra Gummerus TTK on edustanut Suomea junioreiden Pm-kisoissa 1989. Markku Petäjämäa edusti Suomea junioreiden EM-kisoissa 1992 saavuttaen parimieskisassa EM-kultaa ja viisimieskilpailussa hopeaa. Matti Kalliosalo edusti Suomea junioreiden EM-kisoissa vuonna 1996 saavuttaen parimieskisassa pronssia, kolmimieskisassa, pronssia, viisimieskisassa myös pronssia ja henkilökohtaisessa kisassa hän oli viides.

Junioreiden valtakunnalliseen valmennukseen eli ”Cokis-teamiin” ovat kuuluneet:

Kristiina Korhonen
 Petra Gummerus
 Markku Petäjämäa
 Hanna-Mari Harjunen
 Henry Vallo
 Matti Kalliosalo

Kristiina Korhonen on lisäksi kuulunut Suomen Keilailuliiton naisprojektiin. Valtakunnan tasolla junioreiden SM-kultaa Matti Kalliosalo on saavuttanut vuonna 1996 ja JäMin Toni Siivola – Henri Vallo parimieashopeaa vuonna 1999 sekä Miikka Vaarala vuonna 2002 pronssia.

Tornion Keilailuliiton näkyvä menestys ei ole ollut vain junioreiden varassa, vaan myös naisseniorit ovat tuoneet mainetta torniolaiselle keilailulle. Anna-Liisa Ruonala

voitti senioreiden Em-kultaa vuonna 1992 ja Riitta Kasala senioreiden EM-kultaa vuonna 1996. Lisäksi Anna-Liisa Ruonala – Riitta Kasala vuonna 1996 parikilpailun 5. sija ja samana vuonna 3 naiskisan 5. sija.

Valtakunnallisella tasolla joukkueena on menestytty naisten liittomylllyssä 1990, jolloin Tornio olisi selvinnyt finaaliin, mutta järjestäjien laskuvirheen vuoksi paikan sai Varkaus.

Tornion keilailu on vuosien myötä saanut säännölliset toimintatavat. Seurat järjestävät vuoden aikana erikoiskilpailunsa. Liiton mestaruuskilpailut pidetään vuosittain ja ”Jopparin – Potti pidetään vuosittain, jonka järjestämiseen osallistuvat kaikki Tornion keilaseurat. Lisäksi osallistutaan Pohjois-Suomen ja Suomen mestaruuskisoihin. Joukkuekilpailuihin osallistutaan valtakunnan sarjoissa ja Lapin sarjassa. Vuosittain pidetään läänikohtaiset liitto-ottelut sekä ns. ”sikariportaan” kisat. Perinteeksi on tullut osallistua myös senioreiden SM-kisoihin, jonne lähtee normaalisti 20 hengen ryhmä. Veteraanien SM-kisoihin on myös osallistuttu. Onhan Tapani Vähälä edustanut Suomea veteraanien Suomi – Ruotsi maaottelussa Veteraanien määrän kasvaessa on Taisto Heikkinen koonnut joukkueen parikertaa vuodessa pidettävään kaupunkiotteluun Kemiä vastaan Veteraanit kokoontuvat viikottain torstaisin yhteiseen harjoitus- ja kilpailutapahtumaan.

Kemin saadessa uuden keilahallin siirtyivät UTK-85 ja KemKei Kemin keilailuliittoon.

1990-luvun laman myötä myöskin keilaajien määrä väheni ja varsinkin rekisteröityjen keilaajien määrä on vähentynyt alkuaikojen 230 keilaajasta tämän hetken 110 rekisteröityyn keilaajaan. Seurojen määrä on vähentynyt 15 seurasta 9 seuraan. On tapahtunut seurayhdistymisiä ja pari seuraa on lopettanut toiminnan. Onneksi haaparantalaiset täyttävät hallin pari kertaa viikossa. Lisäksi harrastelija keilaajien määrä on pysynyt ja lisääntynytkin viime vuosina.

Huolestuttavinta on juniorikeilaajien määrän vähentyminen entisaikojen määristä. Pitäisi löytää innostava valmentaja jatkamaan Jorma Vaaralan työtä. Hänen työn jäljet näkyvät aikanaan Markku Petäjämäen ja Matti Kalliosalon menestymisissä. Tällä hetkellä on kuitenkin ainakin neljä junioria, joilta on toiveita odottaa menestystä. He ovat Heidi Poikonen, Olli-Pekka Pajari, Olli Vuokila ja Eemil Vähä.

Tornion Keilailuliiton hallitus on pyrkinyt järjestämään keilaajien koulusta, joita ovat käyneet pitämässä valtakunnalliselta tasolta Kari Nenonen ja Viljo Kuronen.

Tornion Keilailuliitto ry on saanut järjestettäväkseen kalottimaaotteluita jo edellä mainitun vuoden 1987 kisan lisäksi vuosina 2002 ja 2008. Lisäksi Tornion keilahallissa on järjestetty eri ammattiliittojen mestaruuskisoja.

Kun Tornion keilahalli avattiin toukokuun alussa 1985 olivat keilaradat puuratoja. Vuoden 1990 kesällä hallin kehittäminen jatkui niin, että halliin asennettiin puuratojen tilalle laminaattiradat. Seuraava vaihe hallin kehityksessä tapahtui vuonna 2003, jolloin hallissa otettiin käyttöön ajanmukaiset laskentalaitteet 30.4. Nykyiset keilakoneet ovat olleet käytössä vuodesta 1985 lähtien. Ne ovat auttamattomasti käyneet vanhoiksi ja vaativat hallinhoitajilta runsaasti työtä, sillä koneiden varaosia ei saa enää mistään.

Niinpä uusien keilakoneiden saanti on välttämätöntä viimeistään kesällä 2011. Tähän aikatauluun pakottaa varsinkin se, että Tornion Keilailuliitto ry on saanut järjestettäväkseen vuoden 2011 senioreiden SM-kisat. Ne pidetään syksyllä 2011. Osallistujamäärä näihin kisoihin on yleensä 600 – 1000 keilaajaa.

Tornion Keilailuliiton keilaajista on Kai Poikonen ainoana saavuttanut valtakunnan suurmestarin arvon 1989.

Tornion Keilailuliiton suurmestarin arvon ovat saavuttaneet numerojärjestyksessä:

- | | | |
|-----|----|-------------------|
| Nro | 1 | Matti Qvist |
| | 2 | Lasse Ristimäki |
| | 3 | Kai Poikonen |
| | 4 | Tapani Vähälä |
| | 5 | Heikki Koivuranta |
| | 6 | Vesa Miettinen |
| | 7 | Mikko Enbuske |
| | 8 | Markku Petäjämaa |
| | 9 | Jorma Vaarala |
| | 10 | Matti Kalliosalo |
| | 11 | Henry Vallo |
| | 12 | Aimo Juntunen |
| | 13 | Miikka Vaarala |

Tornion Keilailuliitto ry:n puheenjohtajina ovat toimineet Väinö Kokkonen 1985 – 11.5.1992, Veikko Kokkonen 1992 – 1997, Pauli Ojanperä 1998 – 1999 ja Riitta Kasala 2000 ja edelleen.

Johtokunnan varsinaisina jäseninä ovat toimineet Aulis Virkkunen 1985, Tapani Kunnari 1985 – 1986, Veikko Kokkonen 1985 – 1997, Pauli Ojanperä 1985 – 1994, Antti Kalliosalo 1986 – 1987, Vesa Korkala 1986 1987, Matti Similä 1987 – 1988, Jorma Vaarala 1988 – 1995, Esko Vallo 1988 – 1991, Urpo Kunnari 1989 – 1990 ja 1997, Lauri Nykänen 1991 – 1992, Jarmo Siivola 1992 – 1995, Martti Vaara 1993 – 2008, Jouko Petäjämaa 1996 – 1999, Markku Isto 1996, Irmeli Orre 1997 – 2008, Matti Lampela 1998 – 2001, Erkki Vahtola 2000 – 2009, Jori Kuusisto 2002 – edelleen, Aija Karhula 2009 – edelleen, Arto Myllymäki 2009 – edelleen, Sami Kokkonen 2010 -

Tornion Keilailuliiton rahastonhoitajina ovat toimineet Helena Nieminen 1985 – 1992, Riitta Kasala 1992 – 1999 ja Tarmo Gullsten 2000- edelleen.

Sihteereinä ovat toimineet Riitta Kasala 1985 – 1992 ja Tarmo Gullsten 1992 – edelleen..

Tornion Keilailuliitto ry.n tiedottajana on toiminut koko sen toiminnan ajan Pentti Hedberg.

